

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “РЕГИОНИ В РАСТЕЖ” (ОПРР), 2014 – 2020 – ПРИОРИТЕТНИ ОСИ, ЦЕЛИ И ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

България – икономическа ситуация (1)

- Негативни демографски процеси и тенденции – отрицателен прираст от 8,0 ‰ за периода 2000 – 2010 г.- характерни за цялата страна;
- Българските райони по *обем на създадения БВП* са сред най-слабо развити в ЕС;
- По производителност на труда България е на равнище от 41.5% от средното на ЕС.
- Недостатъчен потенциал на вътрешното търсене (ограничен пазарен обем, подчертано ниски доходи, стагнация във вътрешните инвестиции);
- Стабилна финансова система, дължаща се на добре развита и стабилна банкова система;
- Едва 50 % от населението на страната има неограничен достъп и ползва ИКТ и интернет;

България – икономическа ситуация (2)

- Висок дял на заетите в секторите селско стопанство и индустрия, но ниска производителност на труда и минимален експорт на стоки и продукти от ХВП (при висока заетост в тази област спрямо средната за ЕС 27) е едва 7,5 % от общия износ на страната;
- По равнище на доходи и разходи на населението България е най-изостаналата и бедна страна-членка на ЕС: доходите на домакинствата в БГ са с около 70% по-ниски от средните за ЕС
- Липса на държавна политика за подкрепа на бизнес подходи и продукти, ориентирани към по-голяма добавена стойност, по-висока производителност и по-ниска ресурсо- и енергоемкост, „експортна ориентация”

България – икономическа ситуация (3)

- Негативни тенденции по отношение на заетостта и трудовата мобилност – външна емиграция и вътрешна емиграция към 7-те водещи икономически центрове в страната;
- Съществено несъответствие между търсенето на пазара на труда и предлагането на професионални кадри, както и недобре развита система за преквалификация на кадри;
- 70% от безработните лица в страната са нискоквалифицирани и с минимален шанс за пазарна реализация при настоящите икономически условия.

България – публични политики (1)

- Висока зависимост на социалните и комунални разходи от публично финансиране и сериозна нужда от инвестиции в областта на комунално-битовата инфраструктура;
- Неефективно и неефикасно функциониране на здравната, образователната, социалната, включително пенсионната системи;
- Липса на обща държавна политика в областта на НИРД, управлението на интелектуалната собственост и инвестициите в иновационни бизнес единици;
- Неефективни мотивационни и стимулиращи фактори от страна на държавата, насочени към преодоляване на проблемите, свързани с безработицата на младежите;

България – публични политики (2)

Все още липсва достатъчен административен капацитет (централен и местен) за:

- по- висока ефективност на съдебната система;
- овладяване на “сивата икономика”;
- осъществяването на реформи във ключови публични политики;
- стратегическото планиране и програмиране, обвързано с последващото изпълнение;
- управление на стратегии, програми и проекти на областно и общинско ниво;
- създаване на конкурентоспособност на регионите

България – публични политики (3)

- По предвиждания на Евростат за периода 2010-2060 г. населението на България ще намалее с 27%, а делът на населението над 65 години ще достигне до над 60%[\[1\]](#).
- В този контекст очакванията за бъдещото развитие до 2020 г. са за запазване, дори увеличаване на негативните различия между ЕС-27 и българските региони

[\[1\]](#) Eurostat, News Release, 80/2011 - 8 June 2011, Population projections 2010-2060

Обобщена оценка на социално икономическото развитие на регионите в България

- Стабилни териториални структури, с ниски между регионални различия – от 12% до 15% стойност на коефициента на вариация. Най-силно влияние за различията оказва значително изоставащата оценка на СЗР. Най-силно развит е ЮЗР (с обобщаваща оценка 68.1% за 2010 г.), който е конкурентоспособен на фона на останалите европейски райони. На второ място е СИР (57.6%), който се формира като втори център на развитие в страната. ЮИР се определя като средно развит и останалите три района (ЮЦР, СЦР и СЗР) – слаборазвити, като особено изостава в развитието си СЗР, с обобщаваща оценка 45.6%.
- СЦР се състои от Русе – развита област, с оценка над средната за страната, две области във втора група и две в трета. Средно развити са Габрово и Велико Търново. Слаборазвити са Силистра и особено Разград – областта с най-ниска интегрална оценка. Коефициентът на вариация, оценяващ областните различия има стойност от 16.7%.

Стратегия на ОПРР - принос към Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж

- **Съответствие с Европа 2020 - Националната програма за реформи 2012-2020 г**

По отношение на НПРф (актуализация 2013) оперативната програма допринася както за изпълнението на Специфичните препоръки на Съвета, така и към националните цели по Европа 2020 и към приоритетите на Годишния обзор на растежа.

По-конкретно съответствието е: СП 3 - заетост и социално включване; СП 4 – образование и здравеопазване; СП 7 – енергийна ефективност;

НЦ1 Заетост; НЦ3 Климат-енергетика; НЦ4 Образование; НЦ5 Бедност;

Съответствие с Националната програма за развитие България 2020 (НПРБ2020)

Идентифицираните за подкрепа дейности по ОПРР са директно насочени към постигане на целите на Приоритет 3 на НПР БГ2020 „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал” и в частност към следните под-приоритети:

- Подприоритет 3.2. Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план.
- Подприоритет 3.3 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите и адаптиране към промените на климата в полза на устойчивия растеж
- Подприоритет 3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите;
- Подприоритет 3.9: Подобряване свързаността и интеграцията на българските региони в национален и международен план и свързаността с големите градски центрове в съседните страни

Съответствие с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022

- ОПРР ще допринесе главно за постигане на:
- **Стратегическа цел 1:** „Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда“;
- **Стратегическа цел 2:** „Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал“;
- **Стратегическа цел 4:** „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места“.

Съответствие с други политики

- Съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (НКПР);
- Съответствие със Споразумението за партньорство;
- Съответствие със стратегията на ЕС за Дунавския регион;
- Съответствие с териториалния дневен ред 2020 на ЕС

“Териториален дневен ред на ЕС 2020” - акцентира на следните приоритети, свързани с градското развитие

- Насърчаване на полицентрично и балансирано териториално развитие;
- Насърчаване на интегрираното развитие в градовете, селските и специфичните райони;
- Териториална интеграция в трансгранични международни функционални регион;
- Осигуряване на конкурентоспособност на регионите на глобалния пазар чрез силни местни икономики;
- Засилване връзките между градските и селските райони на всички нива;
- Подобряване на териториалната свързаност между индивидите, общините и предприятията;
- Управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите

Логиката на интервенция на ОПРР 2014-2020

- В съответствие с Териториалния дневен ред 2020 на Европейския съюз, като спазва основната концепция и насоки на този документ.
- ОПРР е насочена към насърчаване на полицентричното развитие на мрежата от градове в България, фокусира в т.нар. двигатели за растеж – градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво, като същевременно отдава значение на градовете от ниво 4, специално отчитайки значението на малки но важни градски центрове в граничните територии.
- Културното и природно наследство е оценено като важна териториална характеристика и фактор за насърчаване на специфичния местен икономически потенциал и опазване на околната среда

Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие

Смяна на теоретичния подход

Допускането че стратегическите инвестиции създават работни места, които привличат хора и така генерират развитие,

сега логиката се обръща

Създаването на качествена и предоставяща разнообразни възможности за образование, забавление, спорт, работа и отдых градска среда задържа и привлича високообразованите и квалифицирани млади хора, което привлича стратегическите инвеститори.

Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие

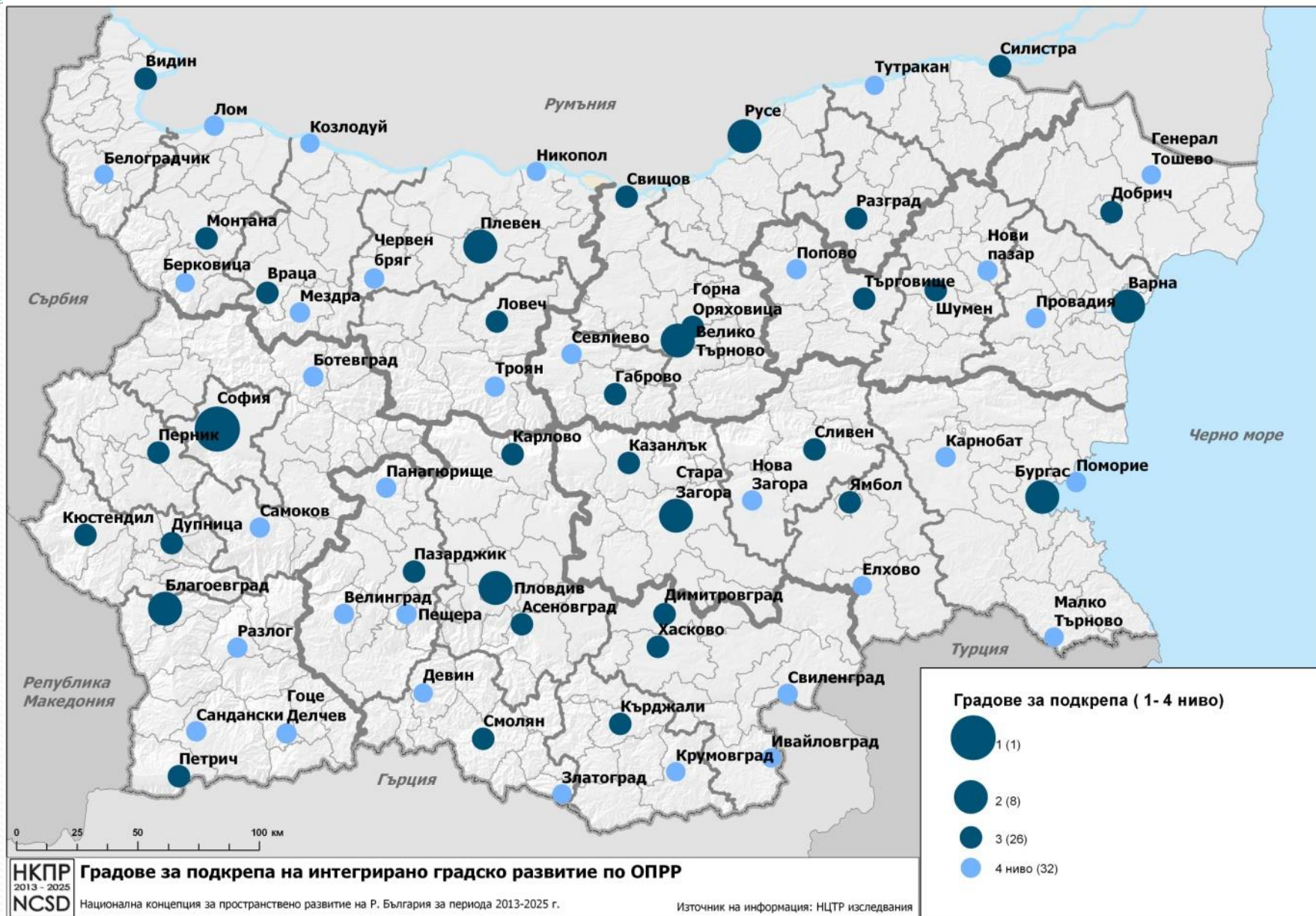
- Приоритетът включва широк набор от допустими инвестиции. Концентрация се постига чрез фокусиране в допустимите градове и по-конкретно в рамките на зоните на въздействие на съответните ИПГВР.
- Лимити за всяко ниво от градове (от 1 до 4) – по този начин градовете няма да се конкурират помежду си, а ще могат да планират проектите и ресурсите си.
- За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по групи дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и общинска образователна инфраструктура извън зоните за въздействие на ИПГВР, в рамките на общинската територия. Финансираните по това изключение дейности не могат да надвишават 20% от предварително определения лимит на съответния град по приоритетна ос 1.

Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие

- Основната роля на П1 - да подкрепи интегрираните инвестиции в рамките на ИПГВР, чрез спазване принципите на тематичната концентрация, и осигуряване на териториална концентрация – на територията на градовете и дори в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво.
- ИПГВР - целят да се постигне синергичен ефект от координираното изпълнение на различни местни секторни политики и инвестиции на териториално ниво
- Приоритетната ос включва няколко инвестиционни приоритети. Ще се комбинират инвестиции в общинска образователна, социална инфраструктура, енергийна ефективност и градски транспорт, както и културна и спортна инфраструктура

Градове за подкрепа (НКПР 2013 – 2025)

Приоритетна ос 1 – Инвестиционни приоритети

Инвестиционен приоритет 1: Подкрепа за енергийната ефективност, интелигентно енергийно управление и използването на енергия от възобновяеми източници в публични инфраструктури, включително в публични сгради и в жилищния сектор

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Повишаване на енергийната ефективност в публичните сгради и в жилищния сектор

Примерни допустими дейности:

- Обновяване на общите части на многофамилни жилищни сгради;
- Обновяване на административните сгради на държавната и общинската администрация
- Дейности по конструктивно укрепване на многофамилните жилищни сгради и административните сгради на държавната и общинска администрация

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 1

- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в жилищните и административни сгради на държавната и общинска администрация;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия
- Предоставяне на заеми и гаранции за възстановими инвестиции за въвеждане на мерки за енергийна ефективност;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на съществуващите сгради;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 1

Конкретни бенефициенти:

- Дирекция „Жилищна политика“, МРР/ фонд за жилищно обновяване;
- 67 общини, съгласно приложение;
- Финансови инструменти
- **Специфични целеви територии:**
- Енергийна ефективност в жилищни сгради ще се финансира на цялата територия за 67-те града, без териториално ограничение в рамките на зоните за въздействие заградовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво.
- Енергийна ефективност в административни сгради на държавната и общинска администрация ще се финансира в рамките на ИПГВР, съответно в рамките на зоните на публични функции с висока обществена значимост за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво; Сградите в градовете от 4-то ниво ще се финансират в рамките на строителните им граници без ограничение по отношение на конкретни зони.

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 2

Инвестиционен приоритет 2: Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на в това число възобновяване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), и намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Повишаване на качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2: Подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие.

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 2

Примерни допустими дейности

Градска среда

- Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдик;
- Изграждане, реконструкция, рехабилитация на физическите елементи на градската среда;
- Изграждане, рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и обществени паркинги;
- Инсталиране на енергоспестяващо улично осветление и осъществяване на мерки за повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността;
- Въвеждане на системи за контролиран достъп в пешеходни зони на МПС ;
- Създаване на достъпна архитектурна среда, свързана с горните направления.

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 2

Зони с потенциал за икономическо развитие

- Подобряване и реконструкция на съществуваща или строителство/ развитие на нова техническа инфраструктура, свързана с бизнеса;
- Строителство, обновяване, рехабилитация, реконструкция и ремонт на бизнес и индустриални зони в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие към ИПГВР, в т. ч. и на сгради;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно;
- Озеленяване, места за отдих, велоалеи, паркинги за велосипеди и автомобили на работещите в зоните с потенциал за икономическо развитие;
- Обследвания за енергийна ефективност, конструктивни обследвания

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 2

Мерките за енергийна ефективност и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ не могат да се изпълняват самостоятелно, а единствено като част от останалите строително монтажни дейности по съответните обекти.

Конкретни бенефициенти:

- 67 общини, съгласно приложение ;
- Финансови инструменти;

За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по група дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ извън зоните за въздействие на ИПГВР, в рамките на общинската територия и в рамките на определения в Приоритетна ос 1 праг от 20% от предварително определения лимит на съответния град по приоритетна ос 1.

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 3

Инвестиционен приоритет 3: Инвестиции в образованието, уменията и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище, чрез инвестиции в образователна инфраструктура в градовете

Примерни допустими дейности:

- Строителство, реконструкция и ремонт на образователни институции;
- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 3

Конкретни бенефициенти:

- 67 общини, съгласно приложение 2, за обекти в рамките на зоните за въздействие в 39 града от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и на цялата градска територия в градовете от 4-то ниво, съгласно ИПГВР;

Специфични целеви територии:

- Интервенциите ще се осъществяват в рамките на ИПГВР, съответно в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и цялата градска територия в градовете от 4-то ниво.
- За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по този инвестиционен приоритет извън зоните за въздействие на ИПГВР, в рамките на общинската територия и в рамките на определения в Приоритетна ос 1 праг от 20% от предварително определения лимит на съответния град по приоритетна ос 1.

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 4

Инвестиционен приоритет 4: Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното включване чрез подобрен достъп до социални, културни и рекреационни услуги и преминаване от институционални услуги към услуги в общността

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Социално приобщаване, чрез инвестиции в социална, спортна и културна инфраструктура в градовете

Примерни допустими дейности:

Социална инфраструктура

- Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социални жилища;

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 4

- Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др.
- Основен ремонт/реконструкция/ изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца;
- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване;

Спортна инфраструктура

- Строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на спортна инфраструктура;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените
- сгради/помещения;

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 4

Културна инфраструктура

- Развитие на инфраструктурата в сферата на културата чрез строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане;

За всички групи дейности

- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради/помещения;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на горепосочените сгради.
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до сградите обект на интервенция

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 4

Конкретни бенефициенти по групи дейности:

Социална инфраструктура

- 67 общини, съгласно приложение 2, за обекти в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и на територията на целия град за градовете от ниво 4, съгласно ИПГВР;
- **„Спортна инфраструктура“**
- 39 общини, съгласно приложение 2, за обекти в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво
- Финансови инструменти за обекти в рамките на зоните за въздействие за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво;
- **Културна инфраструктура**
- за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и на територията на целия град за градовете от ниво 4, съгласно ИПГВР;
- Финансови инструменти, за обекти в рамките на ЗВ за градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и на територията на целия град за градовете от ниво 4, съгласно ИПГВР;

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 5

Инвестиционен приоритет 5: Насърчаване на нисковъглеродни стратегии за всички типове територии и особено градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и смекчаване на съответните адаптационни мерки

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Подобряване на качеството на въздуха в градовете, чрез подобрена градска мобилност и повишаване дела на електротранспорта.

Примерни допустими дейности:

- Разработване на планове за управление на трафика и внедряване на автоматизирани системи за управление и контрол;
- Подобряване на достъпността на градските автобусни спирки и довеждащата до тях инфраструктура (подлези и надлези);
- Обновяване на транспортната инфраструктура, като например контактна мрежа, подобряване на спирки, бази за ремонт, поддръжка и оборудване;

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 5

- Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони;
- Осигуряване на системи за защита от шума, като например осигуряване на трамвайните линии с антивибрационни и шумозащитни елементи;
- Рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и транспортна инфраструктура и съоръженията към нея;
- Изграждане/ реконструкция/ рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, алеи за пешеходци и велосипедисти, паркинги за велосипеди, подлези, надлези, транспортна инфраструктура;
- Подобряване на връзките между интегрирания градски транспорт и междуградския автобусен и жп транспорт ;
- Мерки във връзка с организация на паркирането в близост до възлови точки на масовия градски транспорт извън централните градски части.

Приоритетна ос 1 – Инвестиционен приоритет 5

Конкретни бенефициенти:

- 39 общини за градовете от 1-во до 3-то ниво, съгласно приложение 2;
- Финансови инструменти за градовете от 1-во до 3-то ниво, съгласно приложение 2;

Специфични целеви територии:

- Интервенциите ще се осъществяват на цялата територия на 39-те града 1-во, 2-ро и 3-то ниво, определени за подкрепа по ОПРР, включително функционалните връзки със съседни населени места, които представляват част от системата на обществения градски транспорт и са включени в интегрирания проект за устойчив градски транспорт.

Приоритетна ос 2: Държавна образователна инфраструктура

Инвестиционен приоритет 1: Инвестиции в образованието, уменията и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище и повишаване на броя на хората с висше образование, чрез инвестиции в държавна образователна инфраструктура

Примерни допустими дейности:

- Строителство, реконструкция и ремонт на държавни училища, както и на висши учебни заведения, включително прилежащото дворно място и общежитията към тях;
- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените

Приоритетна ос 2: Държавна образователна инфраструктура

- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на сградите;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради;

Конкретни бенефициенти:

- МОН, МЗХ, МК, МФВС за училищата държавна собственост към тях.
- Висши училища;

Специфични целеви територии:

- Инвестиции в образователна инфраструктура ще се подкрепят от ОПРР на територията на цялата страна, в съответствие със Стратегията за развитие на образователната инфраструктура за периода 2014-2020 г.

Приоритетна ос 3: Регионална здравна инфраструктура

Инвестиционен приоритет 1: Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие и понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното включване, чрез подобрен достъп до социални, културни и рекреационни услуги и преминаване от институционални услуги към услуги в общността.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ : Повишаване на здравния статус на населението, чрезмодернизация на здравната инфраструктура

Примерни допустими дейности:

- Доставка на подходящо оборудване, обзавеждане и строително-ремонтни работи за: заведения за спешна помощ; сградите на лечебни заведения за болнична помощ, които разполагат с ресурс и потенциал за осъществяване на диагностика и лечение на онкологични заболявания; на държавни и общински лечебни заведения

Приоритетна ос 3: Регионална здравна инфраструктура

Примерни допустими дейности:

- Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни укрепвания на горепосочените сгради;
- Подобряване достъпа за хора с увреждания до сградите;

Конкретни бенефициенти:

- МЗ за регионална здравна инфраструктура;
- МЗ в партньорство с общини за общинска здравна инфраструктура;

Приоритетна ос 4: Регионална социална инфраструктура

Инвестиционен приоритет 1: Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното включване, чрез подобрен достъп до социални, културни и рекреационни услуги и преминаване от институционални услуги към услуги в общността.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ : Социално приобщаване, чрез инвестиции в социална инфраструктура

Примерни допустими дейности:

- Строителство, ремонт, реконструкция на центрове, предоставящи услуги за деца в риск; Строителство на Центрове за настаняване от семеен тип и прилежащото им дворно пространство за деца в риск
- Изграждане на инфраструктурата за съпътстващи услуги за деца и възрастни -Дневен център и Център за социална рехабилитация и интеграция

Приоритетна ос 4: Регионална социална инфраструктура

- Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за социални услуги в общността;
  - Строителство, реконструкция и ремонт на инфраструктура за предоставяне на услуги за ранно детско развитие за деца и техните семейства;
  - Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради, като част от цялостното им обновяване;
  - Внедряване на мерки за енергийна ефективност в горепосочените сгради;
  - Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за задоволяване на собствените нужди от енергия;
  - Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни укрепвания;
  - Подобряване достъпа за хора с увреждания;
- Конкретни бенефициенти:**
- Общини за регионална социална инфраструктура

Приоритетна ос 5: Регионален туризъм

Инвестиционен приоритет 1: Консервация, опазване, популяризиране и развитие на природно културното наследство;

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Насърчаване на регионалния туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2: Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в регионите

Примерни допустими дейности:

- Развитие на природни, културни и исторически атракции от национално и световно значение;
- Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите;
- Развитие на допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура в района на атракциите, необходима за посещение на атракциите

Приоритетна ос 5: Регионален туризъм

- Допълнителни дребномащабни неинфраструктурни дейности, имащи прякоотношение към подкрепяните атракции (организиране на събития в района на атракциите, маркетингови и рекламни дейности).
- Подпомагане развитието на регионални продукти и пазарната информация
- Съпътстващо обучение на персонала, работещ в подкрепяните атракции.
- Участие в регионални, национални и международни туристически борси, изложения и панаири и организиране на експедиентски пътувания и др.;
- Информирание на обществеността включително чрез кампании за подобряване на осведомеността относно природното и културно наследство и неговото опазване и съхранение.
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност

Приоритетна ос 5: Регионален туризъм

Конкретни бенефициенти:

- Министерство на културата за обектите държавна собственост в управление на МК;
- Религиозните институции на вероизповеданията;
- Общини, за обектите общинска собственост

Специфични територии:

- Инвестициите ще се осъществяват на територията на цялата страна. Критерий „Местоположение на обектите” - 20 туристически общини. В допълнение към инвестиционните мерки, ще бъде подкрепено създаването на регионален маркетингов продукт, базиран на съответния туристически район - общините да се групират в партньорства с водеща роля на една от 20-те туристически общини

Приоритетна ос 6: Регионална пътна инфраструктура

Инвестиционен приоритет 1: Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на транс-европейската транспортна мрежа, включително мултимодални възли

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Подобряване на свързаността и достъпността на мрежата от градове и обектите на културното и природно наследство с TEN-T мрежата

Примерни допустими дейности:

- Строителство, реконструкция и рехабилитация на 1,2 и 3 клас пътища: които обслужват вътрешнорегионални връзки между градовете и осигуряват възможности за развитие на техния специфичен икономически потенциал, връзка и достъп до TEN-T мрежата
- осигуряващи достъп до райони с потенциал за развитие на туризъм, връзка и достъп до TEN-T мрежата

Конкретни бенефициенти: Агенция Пътна инфраструктура

Приоритетна ос 7: Превенция на риска

Инвестиционен приоритет 1: Насърчаване на инвестициите за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост на бедствия и развитие на системи за управление на бедствията.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1: Превенция на риска от свлачища

Примерни допустими дейности:

- Инфраструктурни мерки за укрепване, ограничаване и предотвратяване на свлачищни, ерозионни, абразионни и други неблагоприятни геодинамични процеси;
- Проектирането и изпълнението на геозащитни строежи и мероприятия - повърхностна обработка на свлачищата, планиране, водозащита, дрениране, подпиране на свлачищата и др.;
- Инфраструктурни мерки за силово укрепване и стабилизиране на свлачища - разрушаване на незаконно построени сгради и съоръжения способстващи за развитието на свлачището и др.

Приоритетна ос 7: Превенция на риска

- Изграждане на съоръжения за понижаване на подпочвените води под нивото нахлъзгателната повърхнина (сондажи, събирателни шахти);
- Изграждане на съоръжения за отвеждане на повърхностните води извън територията на свлачището (окопи, канавки, дренажни ребра);
- Инфраструктурни мерки и изграждане на нови съоръжения за заздравяване и конструктивно укрепяване на свлачището;
- Изграждане на защитни съоръжения при срутища – укрепване на активната част от срутището, покриване с метални мрежи и др.;
- Вертикална планировка на района на свлачището с цел осигуряване на устойчивост на откоса;
- Изграждане на автоматизирани контролно-измервателни системи (КИС) за мониторинг на поведението на свлачището;
- **Конкретни бенефициенти:**
- Общини в съответствие с методологията за приоритизиране на свлачищни обекти

Приоритетна ос 8: Техническа помощ

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ: Укрепване и повишаване на административния капацитет на управляващия орган и бенефициентите по програмата

Примерни допустими дейности:

- Предоставяне на техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ОПРР;
- Доставка и поддръжка на компютъризирана информационна система и на офис оборудване, необходимо за ОПРР;
- Подкрепа за финансовия контрол и одит;
- Подкрепа на процесите на оценка и избор на проекти;
- Обучение на персонала на бенефициентите и УО на ОПРР (работни срещи, семинари, обмен на добри практики и опит и др.);
- Подкрепа за подготовката на документи за следващия програмен период (консултации, проучвания, наръчници и др.)

Приоритетна ос 8: Техническа помощ

- Изготвяне и поддръжка на интернет страница, участия в медиите, информационни филми и клипове по телевизията, реклами и други;
- Публикации, бюлетини, брошури, постери, наръчници и др.;
- Организиране на конференции, “пътуващи” изложби и семинари, Информационни кампании, анализи на общностите, кръгли маси и др.;
- Оценка на потребностите от обучение и консултация;
- Изготвяне и изпълнение на планове за действие за укрепване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР;
- Разработване и изпълнение на програми за обучение
- Осигуряване на подкрепа за подготовката на проектите за финансиране;
- **Конкретни бенефициенти:** Управляващ орган на ОПРР 2014-2020;
- Бенефициенти на ОПРР 2014-2020;

Приоритет	Общо финансиране	Дял %
Приоритетна ос 1. "Устойчиво и интегрирано градско развитие"	838,464,035	60.9
Приоритетна ос 2 "Държавна образователна инфраструктура"	77,375,499	5.6
Приоритетна ос 3 "Регионална здравна инфраструктура"	55,071,529	4.0
Приоритетна ос 4 "Регионална социална инфраструктура"	41,303,647	3.0
Приоритетна ос 5 „Регионален туризъм“	123,910,941	9.0
Приоритетна ос 6 „Регионална пътна инфраструктура“	168,518,880	12.2
Приоритетна ос 7 „Превенция на риска“	17,072,174	1.2
Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“	55,071,529	4.0
Общо	1,376,788,235	100

Инвестиционен приоритет	Финансиране от ЕФРР	дял %
Енергийна ефективност	234,054,000	32.8%
Градска среда	187,243,200	26.3%
Образователна инфраструктура	65,769,174	9.2%
Здравна и социална инфраструктура	120,303,756	16.9%
Градска транспортна инфраструктура	105,324,300	14.8%
Общо	712,694,430	100%

ГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ, НАЙ-СИЛНО ЗАСЕГНАТИ ОТ БЕДНОСТ/ЦЕЛЕВИ ГРУПИ С НАЙ-ВИСОК РИСК ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

- Основните целеви групи с най-висок риск от дискриминация, които ще бъдат специално подкрепяни по ОПРР 2014-2020 г. са маргинализираните групи от населението, вкл. роми в рамките на ИПГВР на 67-те града.
- ОПРР 2014-2020 г. цели да адресира основно нуждата от подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура.
- Стратегията на ОПРР 2014-2020 г. - отделяне на специален фокус върху развитието на социалните зони за въздействие от ИПГВР с оглед максимално адресиране на нуждите на маргинализираните групи от обществото и по-специално ромите.
- В рамките на идентифицираните социални зони за въздействие всяка една община задължително ще задели минимум 5 % за мерки в подкрепа на изграждане на подходяща социална инфраструктура и създаване на адекватни условия за живот за маргинализираните групи от населението, вкл. ромите.

ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

- ОПРР 2014-2020 - най-голям приоритет е поставен върху устойчивото и
- интегрирано градско развитие – ИПГВР;
- Концентрация - фокусиране в допустимите градове за подкрепа (67 бр.) в рамките на зоните на въздействие в 39 града от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и на цялата градска територия в градовете от 4-то ниво на ИПГВР;
- Определени лимити за всяко едно ниво от градове (от 1 до 4) – няма да се конкурират помежду си, а ще могат да планират проектите и ресурсите си;
- Финансиране на предефинирани проекти, включени в ИПГВР;
- Изпълнението на ИПГВР - подкрепено и от други ОП, включително ОП „Развитие на човешките ресурси” чрез осъществяването на допълващи дейности.

Разграничаване с:

- Оперативна програма «Околна среда»

ОПРР подкрепя предефинирани проекти от културно и природно наследство от световно и национално значение, ОПОС природни обекти извън списъка с предварително идентифицирани.

- Оперативна програма „Транспорт“

ОПРР финансира първи, втори и трети клас пътища, извън TEN-T мрежата, предефинирани от АПИ. ОПТ финансира пътни проекти от TEN-T мрежата.

- Оперативна програма „Иновации и предприемачество“

ОПРР подкрепя икономически зони в рамките на ИПГВР и регионалния туристически маркетинг. ОПИП икономически зони извън строителните граници на 67-те града и националния туристически маркетинг.

Разграничаване с:

- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

ОПРР инфраструктурни мерки в социалната инфраструктура, ОПРЧР осигурява финансирането на „меки мерки“, оборудване и обзавеждане за финансираните по линия на ОПРР 2014-2020 обекти

- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

ОПРР подкрепя образователна и научна инфраструктура в градовете, ОПНОИР осигурява финансирането на „меки мерки“, оборудване и обзавеждане за финансираните по линия на ОПРР 2014-2020 обекти

- Оперативна програма „Добро управление“

ОПРР подкрепя мерки за укрепване и повишаване на капацитета на Управляващия орган и бенефициентите по програмата. ОПДУ подкрепя цялостното повишаване на институционалния капацитет и ефективна публична администрация

Разграничаване с:

- Програмата за развитие на селските райони
  - ОПРР финансира инфраструктурни мерки, вкл. за енергийна ефективност в 67-те града.
  - ОПРР подкрепя първи, втори и трети клас републикански пътища, извън TEN-T мрежата.
  - ОПРР мерки за развитие на културното и природното наследство от национално и световно значение на територията на цялата страна
  - ОПРР финансира инфраструктурни мерки за деинституционализация на деца и възрастни на цялата територия на страната.
- Програми за териториално сътрудничество

ОПРР финансира инфраструктура и дълготрайни инвестиции на база предефинирани проекти. Разграничаването ще бъде на тази основа, като ПТС подкрепят меки и дребномащабни дейности

Допълняемост с:

- Оперативна програма «Околна среда»
Изграждане/рехабилитация/реконструкция на водоснабдителна и канализационна инфраструктура идентифицирана в ИПГВР.
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
Осъществяване на „меки мерки“, оборудване и обзавеждане за финансираните по линия на ОПРР 2014-2020 образователни и научни обекти.
- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
  - Осъществяване на „меки мерки“, оборудване и обзавеждане за финансираните по линия на ОПРР 2014-2020 социални обекти;
  - Обучение, квалификация и преквалификация, със специален фокус върху социално слаби, уязвими и малцинствени групи от хора;
  - Подпомагане на МСП за квалификация в съчетание с инфраструктурни мерки от ОПРР – насочени към изграждане на бизнес зони.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!